

אין. אבל אי לא גרוף וקטום, לא.

נמצא, שלמסקנא הגמרא נשארה בספק האם משנתנו לשהות תנן או להחזיר תנן.⁽²⁷⁾

איבעיא להו, כירה שאינה גרופה וקטומה, מהו לסמוך בה? האם דווקא להשהות בתוכה וגבה אסור, אבל לסמוך בה, שפיר דמי. או דילמא, לא שניא.⁽²⁸⁾

ומביאה הגמרא ראייה מברייטא שמותר לסמוך [ברייטא זו הובאה במלואה לעיל בראש העמוד]:

תא שמע: שתי כירות המתאימות, המחוברות יחד, וקיר של חרס מפסיק ביניהן, כאשר אחת מהכירות גרופה וקטומה, ואחת, הכירה השניה, שאינה גרופה וקטומה

ב. הרשב"א מפרש שלמאן דאמר לשהות תנן הספק הוא האם מותר להשהות סמוך לכירה, ולמאן דאמר להחזיר תנן הספק הוא האם מותר להחזיר סמוך לכירה.

ג. הרי"ף נקט שהספק הוא רק למאן דאמר להשהות תנן, והוכיח מכאן להלכה כמאן דמפרש את מתניתין דלשהות תנן ודלא כחנניא. והוכיח הרי"ף כדבריו מלשון הברייטא "תוכה וגבה הוא דאסור אבל לסמוך מאי", ומפורש שעל גבה אסור ללא גריפה וקטימה. ובעל המאור השיב על דבריו דאפשר שהספק הוא גם למאן דאמר להחזיר האם מותר להחזיר בסמיכה וכדכתבו התוס' והרשב"א.

והרמב"ן במלחמות ורבינו יונה [הובא ברא"ש] ביארו, שראיית הרי"ף היא ממה שהוזכר בספק הגמרא הדין של "תוכה", ואם הגמרא נסתפקה גם למאן דאמר להחזיר תנן, לשם מה הוזכרה ההלכה שתוכה אסור בכירה שאינה גרופה דוקא, והרי אפילו אם הכירה היתה גרופה, גם היה אסור להחזיר לתוכה, וכדאמר רב חלב. ומכאן ראייה, שהגמרא דנה רק למאן דאמר להשהות תנן, ומשום כך נאמר, מאחר והכירה אינה גרופה, תוכה וגבה אסור, אבל אם לא היתה גרופה, היה מותר להשהות עליה.

וגם על הסבר זה השיב הרי"ן, שלעולם הספק הוא גם בחזרה למאן דאמר להחזיר תנן, והתלמוד האמת נקט, שתוכה אסור, למרות שגם

לכלל בישול גמור ומצטמק ויפה לו, יתכן שאפילו לחנניא אסור, מפני שבחיתוי מועט הוא מצטמק ויפה לו. ותמהו הרמב"ן והרשב"א על דבריו, מדוע הוצרכה הגמרא כאן לומר שהתנא דמתניתין סבר כרבי יהודה בחדא ופליג עליה בחדא, הלא אפשר שרבי יהודה דיבר במצטמק ויפה לו, ולכן אסר באינה גרופה וקטומה, ואילו המשנה מדברת במאכל בן דרוסאי, שמותר. ותירץ הרי"ן, מקתני "ומה הן משהין", ולא הוזכר שלרבי יהודה אפשר להשהות על כירה שאינה גרופה כמאכל בן דרוסאי, מוכח דפליג על חנניא. וכעין זה כתבו התוס' [לח א].

27. ובסוגיה להלן הבאנו את דברי הראשונים, שהוכיחו כל אחד לפי שיטתו, אם להחזיר או להשהות.

28. מצינו שלושה אופנים בראשונים בביאור ספק הגמרא:

א. התוס' מפרשים שלמאן דאמר מתניתין להשהות תנן אזי הספק הוא האם מותר להשהות מערב שבת סמוך לכירה וכן האם מותר להחזיר בשבת סמוך לכירה. ולמאן דאמר מתניתין להחזיר תנן פשיטא שמותר להשהות סמוך לכירה תבשיל שהוא כמאכל בן דרוסאי והספק הוא האם אפשר להשהות דבר שהוא פחות ממאכל בן דרוסאי, וכן האם אפשר להחזיר לכירה.